

hogy megfelelő eszköz legyen a hallgatóknak az automatikus információ-kereső rendszerek használatába való bevezetéséhez.

/HITCHINGHAM, E. E.: MEDLINE use in a university without a school of medicine = Special Libraries, 67. köt. 4. sz. 1976. p. 188–194./

(Valkó Péter)

A Bibliographic Retrieval Service olcsó adatbázis használatot kínál

1977. január 3-án kezdte meg működését a *Bibliographic Retrieval Services (BRS – Bibliográfiai Kereső Szolgáltatás)* az SDC (System Development Corporation = Rendszerfejlesztési Testület) és a Lockheed versenytársaként. A BRS 50%-kal olcsóbban kínálja szolgáltatásait a gépi adatbázisok aktív használóinak.

Kezdetben a következő 11 adatbázis anyagát használja fel: BIOSIS, CAIN, ERIC, Chemical Abstracts Condensates, Psychological Abstracts, NTIS, Physics Abstracts, Electrical and Electronics Abstracts, INFORM, Computer and Control Abstracts, MEDLARS.

A nagyobb adatbázisok on-line üzemmódban csak 1975-től kezdve hozzáférhetők. Retrospektív keresést 1969–1970 között vállalnak köteget (batch) üzemmódban.

A BRS számlázási rendszere rendkívül bonyolult. Az a használó, aki havonta rendszeresen veszi igénybe a szolgáltatást lényegesen alacsonyabb óradíjat fizet, mint az, aki havonta csak 5 órán át. Azokban a városokban, ahol a TELENET-hálózat sűrű, a használók olcsóbban férhetnek hozzá a szolgáltatáshoz.

A licenc-költségeket külön táblázat tartalmazza. Kereskedelmi használók átlag 20%-kal magasabb díjat fizetnek, mint a közművelődési könyvtárak vagy oktatási intézmények.

Két példa: egy sűrű hálózatú TELENET-környéken lévő közművelődési könyvtár 31 dollárt fizet, ha havonta 40 óráig veszi igénybe a BIOSIS-t (az eddigi legolcsóbb lehetőség 73 dollár volt), egy ritka hálózatban 31,40 dollárt fizet a könyvtár az eddigi 34 dollár helyett öt órai CAIN-használatért.

Eddig 150 intézmény kötött vagy köt most szerződést a BRS-sel – köztük a NASIC, a Harvard Egyetem, a University of California.

/Advanced Technology Libraries, 5. köt. 11. sz. 1976. p. 1–2./

(Sárdy Péter)

On-line keresés költségei

Négy San Francisco környéki könyvtár adatai szerint egy on-line keresés átlagos költsége 28,41 dollár, amelyből 17,29 dollár az *adatbázisokkal kapcsolatos költségek*, a többi nagyrészt a *kereső referenz könyvtáros munkaidejének ellenértéke*.

A telefonvonal költségeit nem vették figyelembe, mert a vizsgált könyvtárak a Lockheed-központhoz igen közel vannak.

Az átlagos időráfordítás keresésenként 7,8 naptári nap, de a négy könyvtár közt jelentős eltérések tapasztalhatók.

A leggyakrabban használt adatbázisok: NTIS, Psychological Abstracts és ERIC, a legritkábban a Predicasts különféle PATS bázisai és az IFI/Claims. A vizsgálatról részletes jelentést közöl a *Journal of Library Automation* 1976 szeptemberi száma.

/Advanced Technology Libraries, 5. köt. 11. sz. 1976. p. 7./

(Sárdy Péter)

Érmebedobós könyvtári másoló automaták az USA-ban

Az érmevel működő másoló automatákkal fontosságuk ellenére ritkán foglalkozik a könyvtári szakirodalom. A berendezésekről ugyan még találhatunk közleményeket, de szervezési, adminisztrációs és más problémákkal nem sok forrás foglalkozik.

Ez azért is sajnálatos, mert *egy jól működő automata eredményesen egészítheti ki a hagyományos reprográfiai szolgáltatásokat*, feltételezve azonban a berendezések megfelelő kiválasztását, a folyamatos karbantartást stb.

A piac áttekintése

Az automatákat gyártó vállalatokat mindig is érdekelte a könyvtári piac. Számos cég kínál könyvtári felhasználásra készülékeket. A cégek erős versengése ellenére is ritka azonban az olyan berendezés, amely valóban megfelel a könyvtárak igényeinek. Régi kívánság, hogy vastag kötetekből is lehessen másolni a kötés megsértése nélkül. Mai napig is csak néhány cég (*Dennison, Olivetti, SCM*) gyárt berendezéseket vastag kötetek másolására, de a könyvtárosok ezeket nem érzik tökéletesnek. A legelterjedtebb, közönséges papírral működő automaták (*Xerox 914, 720 és 1000*) másolófelületére a használó kénytelen rászoritani a kötetet.